

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ І ТЕЗИ

Т. 1

**XI Міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених та студентів
24-25 жовтня 2025 року, Одеса**

MUSIC AND CHOREOGRAPHY EDUCATION IN THE CONTEXT OF SOCIETY'S CULTURAL DEVELOPMENT

A collection of scientific works based on the materials of the XI International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students, Odesa, 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези XI Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(24-25 жовтня 2025 р.)**

1 том

ОДЕСА 2025

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

**Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку
суспільства.** Матеріали і тези XI Міжнародної конференції молодих учених
та студентів (Одеса 24-25 жовтня 2025 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені
К. Д. Ушинського, 2025. — 237 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського». Протокол № 6 від 27.11.2025 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик
навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри теоретичної, музично-інструментальної та вокальної
підготовки, Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції.

Технічний редактор Ірина ЛЕВИЦЬКА

Наталія БАТЮК,

кандидат педагогічних наук, доцент,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

Ван ЦЗИЖУЙ,

здобувач другого (магістерського) рівня
вищої освіти, ДЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

РОЛЬ ВОКАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ У ПОДОЛАННІ СЦЕНІЧНИХ БАР'ЄРІВ МАЙБУТНІХ СПІВАКІВ

Анотація. У статті розглянуто взаємозв'язок між рівнем вокальної та виконавської підготовки майбутніх співаків і їхньою здатністю долати сценічні бар'єри під час виступу. Увагу зосереджено на ключових складових розвитку вокальної та виконавської майстерності, які є провідними у процесі його професійної підготовки та становлять основу досягнення вокально-виконавської досконалості. Обґрунтовано значення інтеграції вокальної й виконавської підготовки співака як необхідної умови ефективного подолання сценічних бар'єрів.

Ключові слова: музичне мистецтво, вокальне виконавство, вокально-хорова майстерність, сценічні бар'єри.

Процес підготовки майбутніх вокалістів передбачає системну роботу з формування комплексу професійно-орієнтованих спеціальних компетентностей, знань, умінь та навичок, набуття яких дозволяє молодим виконавцям розкрити свій талант і стати видатними майстрами великої сцени.

Специфіка освоєння вокального виконавства полягає у здатності співака під час виступу поєднувати вокальну техніку з умінням передавати глядачам характер музичного твору, його емоційний зміст та за допомогою засобів виконавської виразності створювати художній образ. На шляху від вокально досконалого виконання твору до виконавської майстерності часто виникає певний психологічний бар'єр, пов'язаний з власними переживаннями, побоюваннями, невпевненістю співака перед виходом на сцену та під час самого виступу. Проблема подолання сценічних бар'єрів співаків-початківців шляхом формування вокальної та виконавської майстерності в їхній нерозривній єдності, а також через інтеграцію всіх складових підготовки майбутнього вокаліста, є актуальною як з точки зору пошуку теоретичного підґрунтя цього процесу, так і з погляду розроблення ефективних методів підготовки співаків до виступів на великій сцені.

Дослідження взаємозв'язку між рівнем вокальної техніки співака, його виконавською майстерністю та здатністю долати сценічні бар'єри має міждисциплінарний характер і пов'язане з такими галузями знань, як вокальне мистецтво, психологія, акторська майстерність, мистецька педагогіка та сценічне мистецтво.

Спершу розглянемо сучасні наукові дослідження, присвячені особливостям формуванню вокальної майстерності майбутніх співаків, а далі проаналізуємо праці, у яких увагу зосереджено на питаннях виконавської специфіки, зокрема вокального виконавства та вокальної підготовки майбутніх

У навчальному посібнику Л. О. Гринь, присвяченому вокальній педагогіці, вокальна майстерність трактується як набуття співаком певного рівня досконалості у володінні вокальним голосом, що передбачає його здатність голосом виражати найтонші почуття та передавати емоційний зміст твору, розкривати художній образ вокального твору використовуючи такі засоби виразності, як «характер звуковедення, динамічні відтінки, вокальні штрихи, стильові особливості композиторської школи та жанру вокального твору» (Гринь, 2024 с. 8).

Важливо розуміти чи є якісь відмінності між вокальною та виконавською майстерністю співака. Термін «виконавство» в словнику української мови трактується як «творче виконання чого-небудь і пов'язане безпосередньо з виконанням музичних, літературних творів, певної ролі у театральній виставі тощо» (Сл. Української мови). Музичне виконавство в мистецтвознавстві розглядають не просто як виконання того чи іншого твору, а як цілісну систему, яка охоплює процес створення, виконання та сприйняття музичного твору. Так, наприклад у дисертаційному дослідженні Н. Жайворонок наголошує на тому, що виконавство безпосередньо пов'язане з процесом інтерпретації музичного твору, коли виконавець спочатку осмислює художній образ твору, потім наповнює даний твір власним баченням, власними емоціями а тоді знаходить відповідні засоби виразності щоб передати цей образ і ці емоції слухачам. Саме тому, процес виконавства передбачає взаємодію між виконавцем та слухачами. Ця взаємодія відбувається на декількох рівнях сприйняття. У психологічній і музикознавчій літературі сприйняття виконавця слухачем розглядається як багаторівневий процес художньої комунікації, у якому беруть участь раціональні, емоційні, образні, естетичні та психофізіологічні механізми. Кожен із них забезпечує цілісність художньої взаємодії між співаком і аудиторією, сприяючи виникненню глибокого емоційно-естетичного контакту.

Звернемо увагу на дослідження Чжан Ї, присвяченого формуванню виконавської майстерності магістрів музичного мистецтва у процесі співацького навчання. Виконавську майстерність науковець розуміє як «системну динамічну професійно-значущу якість особистості, що формується й постійно вдосконалюється у процесі співацького навчання» (Чжан Ї, 2023, с.

3). Дана система включає комплекс набутих знань, умінь, навичок та компетентностей, завдяки яким вокаліст опановує вокальну техніку та виявляє здатність вміло керувати виконавським процесом під час виступів.

Варто відмітити, що загально визнаним вважається положення про те, що лише опанувавши необхідними професійними знаннями й практичними навичками у сфері музичного мистецтва, зокрема вокального виконавства, оволодівши вокальною технікою, навчившись застосовувати різні стилі й техніки співу, розвинувши художній смак й артистичні здібності співак набуде певного рівня виконавської майстерності.

Узагальнюючи дослідження, в яких розкривається зміст як вокальної, так і виконавської майстерності майбутніх співаків, бачимо, що ці два напрями нерозривно пов'язані між собою й складають єдиний комплекс вокальної підготовки фахівців музичного мистецтва. Власне, ефективність професійного становлення співака залежить не лише від технічної досконалості голосу, а й від уміння втілити емоційно-образний зміст твору у сценічному просторі, що потребує тісної інтеграції вокальних і виконавських умінь.

Недооцінка одного з цих компонентів призводить до порушення внутрішньої рівноваги між технікою й артистизмом, що нерідко стає причиною появи сценічних бар'єрів – страху перед виступом, скутості, втрати емоційного контролю чи комунікативного контакту з аудиторією. Таким чином, подолання сценічних бар'єрів неможливе без усвідомленого поєднання вокальної та виконавської підготовки, коли технічна впевненість підкріплюється психологічною готовністю до сценічного самовираження.

Саме тому закономірним є звернення дослідників до проблеми вокальної культури як синтезу технічної досконалості, виконавської виразності та особистісного становлення співака.

У дослідженні Ян, Пенфей та Н. Кьон, присвяченому розкриттю феномену вокальної культури, автори виокремлюють її головні ознаки, такі як: «ерудованість співака в галузі музичного мистецтва, володіння ним досконалими вокально-виконавськими навичками й умінями, сформованість особистісних властивостей співака» (Ян, Пенфей & Н. Кьон, 2024, с. 82). Усе це, на думку авторів, становить підґрунтя для «переконливого та стилістично достовірного втілення художньо-образного змісту вокальних творів» (там само, с. 82). Беручи до уваги ці висновки, можна стверджувати, що вокальна майстерність у єдності з виконавською формує основу професійної вокальної культури співака, а відтак – є важливим чинником успішної адаптації до сцени, подолання психологічних труднощів і самореалізації у процесі виступу.

Варто також зазначити, що вокальна підготовка майбутніх бакалаврів музичного мистецтва в українських педагогічних університетах передбачає набуття здобувачами не лише вокально-виконавської майстерності, а й методико-педагогічної компетентності у сфері вокального мистецтва. У своєму дисертаційному дослідженні Г. Усова визначає вокальну підготовку як взаємозв'язок «музикологічної ерудованості, виконавсько-технологічної та

інтерпретаційної майстерності, фахово-методичної компетентності й досвіду їх реалізації в процесі сценічно-виконавської, науково-методичної, педагогічної діяльності» (Усова, 2024, с. 2).

Ефективна підготовка майбутніх співаків до сценічної діяльності передбачає тісну інтеграцію вокальної та виконавської підготовки, що забезпечує цілісність їхнього професійного становлення. Поєднання вокально-технічних умінь із розвитком артистизму, сценічної виразності та психологічної стійкості створює передумови для впевненого подолання сценічних бар'єрів. Саме взаємодія технічної, художньої та емоційно-психологічної складових сприяє формуванню вокально-виконавської досконалості, яка є запорукою успішного творчого самовираження співака на сцені.

ЛІТЕРАТУРА

Вей Лінътао. *Формування вокально-виконавської майстерності майбутніх учителів музичного мистецтва України і Китаю на засадах інтегративного підходу*. (Дис. ... докт. філософ. наук) ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», Одеса.

Жайворонок, Н. Б. (2006). *Музичне виконавство як феномен музичної культури*. (Дис. канд. мистецтв.) Київський національний університет культури і мистецтв, Київ.

Словник української мови: в 11 тт. АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. Київ: Наукова думка, 1970-1980. Т. 1. С. 411.

Усова Г.А. (2024). *Вокальна підготовка майбутніх бакалаврів музичного мистецтва України і Китаю за компаративним підходом*. (Дис. докт. філософії) Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського, Одеса.

Чжан Ї. *Формування виконавської майстерності магістрантів музичного мистецтва у процесі співацького навчання*. (Дис. ... докт філософ. наук) Український державний університет імені М. драгоманова, Київ.
<https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/998e3b81-0c5b-4df7-9a47-0713d420b37a/content>

Мілодська Д.	
Імагінація в музичному виконавстві: феномен сценічного образу.....	101
Дорош М., Кьон Н.	
Специфіка художньо-комунікативної діяльності хорового диригента.....	103
Цзі Міңці	
Драматургія та виконавська специфіка жіночих вокальних партій в операх В. А. Моцарта.....	107
Лапіна В., Ключова С.	
Вокальні цикли українських композиторів.....	110
Батюк Н., Ян Кунь	
Символічна образність пісенного фольклору як чинник активізації інтерпретаційних умінь вокаліста.....	114
Ісов Р.	
Жанрове розмаїття та стилістичні особливості баянної музики в мистецтві України.....	118
Чепканич Олег	
Семантична мозаїка оперних образів у творчості Дж. Верді.....	120
Чебан І.	
Ідея в хореографічному мистецтві та чинники її виникнення та формування.....	123
Ткаченко П.	
Формування виконавської культури баяніста в контексті національних традицій та сучасних художніх тенденцій.....	125
Москаленко Р., Клещуков В.	
Синтез інноваційних технологій та руху як основа нової естетики сценічної комунікації.....	129
Кожем'яка І.	
Музичний чинник як акустична основа передачі сенсу хореографічного задуму.....	133
Батюк Н., Ван Цзижуй	
Роль вокально-виконавської майстерності у подоланні сценічних бар'єрів майбутніх співаків.....	137
Лу Цзяї, Ашихміна Н.	
Виконавська майстерність вокаліста як прояв творчої індивідуальності.....	141
Руденко А.	
Індивідуальність балетмейстера у процесі формування художнього образу хореографічного твору.....	142